

Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh

SUS-nyheter

www.susiverige.se • susisverige@gmail.com • Pg 18 95 87-9 • Medlemsavgift 150 kr/år
Postadress: Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh,
c/o Kjell Johansson, Färggårdstorget 38, 116 43 Stockholm

September 2019

Styrelsen
rapporterar

Medlemsmöte 26 oktober

Boka den 26 oktober för ett medlemsmöte, denna gång i en ny lokal i Kärrtorp, söder om Stockholm.

På årsmötet i mars framfördes en önskan om att vi skulle ta upp klimatförändringarna som har drabbat Bangladesh. Fariya Laila, medlem i föreningen, har studerat klimat-

påverkan i södra Bangladesh och kommer att berätta och eventuellt visa en film om detta. Vi får även veta hur SUS agerar för att göra samhället mindre sårbart.

SUS har sänt oss bilder med uppgifter om vad som händer i projekten, så de tänker vi visa.

Kaffe och kakor kommer att serveras till självkostnadspris

och som vanligt kommer det att finnas hantverk att köpa.

Varmt välkomna!

Christina Tillö

Vad? Medlemsmöte

När? Lördag den 26 oktober klockan 14–16.30

Var? Gemensamhetslokalen på baksidan av Tylögränd 20 i Kärrtorp, se karta här intill.

Broderad elefant. Så klart finns hantverk till försäljning på mötet.

Vägbeskrivning.

Tunnelbanan går till Kärrtorp, fem minuters promenad därifrån till lokalen.

Närmaste hållplats: Buss 161 Gränsberget, 163 Kärrtorp, 180 Holmögadsvägen

Selina Parvin.

Foto: Lars Gillegård

Föreningen fick ny ordförande

På årsmötet 24 mars fick föreningen en ny ordförande:

Till ordförande valdes Selina Parvin. Kjell Johansson fortsätter som kassör. Övriga ledamöter är Annika Gillegård, Margit Palokangas och Christina Tillö.

Suppleanter i styrelsen är Lisa Arlbrandt, Maj-Lis Koivisto, Israt Lindblom och Ananna Nandini.

Till föreningens revisor valdes Eva Hägerstrand. Revisorsuppleant är Amanda Engberg. Lars Gillegård och Fariya Laila fortsätter som valberedning.

M-L K

Dela lika vid höstdagjämningen 23 september

Höstdagjämningen inföll den 23 september. Passa på att dela med dig av dina inkom-

ster till SUS! Alla gåvor vi får går oavkortat till organisationens viktiga arbete för att

stärka kvinnors rättigheter. Föreningens pg-konto är 18 95 87-9.

20 000 kronor i akutstöd

Vi vill tacka er, ni medlemmar, som troget fortsätter att betala medlemsavgift och donera pengar till SUS.

Vi har i stort sett samma antal medlemmar, cirka 100 personer, år efter år. Av olika orsaker slutar några och nya medlemmar tillkommer. Till er som ännu inte betalat medlemsavgiften för 2019 skickar vi i samband med denna medlemsinformation en påminnelse och hoppas innerligt att ni vill fortsätta stödja oss i vårt arbete för SUS.

Sedan ett år tillbaka får föreningen varje månad en donation på 300 kronor från en okänd givare. Nordea kan inte hjälpa till med att spåra vem som skickar pengarna, eftersom de kommer från en annan bank. Jag skulle vara tacksam om denne okände gåvogivare meddelar mig sitt namn på epost.

Under sommaren har vi betalat vår andel på 17 000 kronor till årets insats för det gemensamma projektet IDP – Integrated Development Project.

Vi har också skickat 20 500 kronor som akutstöd till SUS för översvämningarna i juli, samt 1 000 kronor till Marianne Hofstens stipendiefond. Det sistnämnda utgör insamlad summa från 2018.

Kjell Johansson, kassör
susisverige@gmail.com

Fortsatt goda resultat

Rapporterna från SUS visar att det projekt vi stödjer fortsätter att bidra till förändring för många människor i Bangladesh.

Projektet *Integrated Development Project in Kendua and Mymensingh*, som vi stödjer 2018–2020 i samarbete med Kväkarhjälpens och Vänortsföreningen Jönköping–Bangladesh pågår för fullt.* Det är glädjande att ta del av rapporterna och att förmedla resultaten vidare till alla er medlemmar. Det är otroligt att vi gemensamt kan vara med och bidra till stor förändring tack vare våra medlemsavgifter och vårt gemensamma engagemang!

SUS fortsätter att arbeta integrerat för att bekämpa fattigdomen från olika håll och nå människor som befinner sig i livets olika skeenden för att kunna påverka samhället brett och långsiktigt. Under 2018 hände mycket:

- Jämställdhetsarbete och stärkande av kvinnors rättigheter är som alltid i fokus. De 17 Stop

Kvinnor och jämställdhet i fokus.

Foto: SUS

Violence Against Women-kommittéerna fortsätter sitt viktiga arbete för att motverka våld mot flickor och kvinnor och för att ge rättslig hjälp till alla som har fallit offer för våld. Under 2018 lyckades de bland annat stoppa 19 barn-äktenskap och föra fram 84 fall till rättslig prövning.

- Hälsoarbetet som bedrivs är också nära kopplat till kvinnors rättigheter. 32 nya Traditional Birth Attendants (TBA) har genomgått tre dagars utbildning i säker förlossning, mödra- och spädbarnsvård och medverkat

vid förlossningar. I projektets målområde har 285 säkra förlossningar skett med stöd av TBA:s. Dessutom har 258 kvinnor som lever i extrem fattigdom fått gratis förlossnings-kit. 40 klubbar för gravida kvinnor har bildats. De blivande mödrarna samlas en gång i veckan och delar med sig av sina erfarenheter och får utbildning.

- Familjer har stärkts genom mikrofinansgrupper där medlemmarna i de 83 grupperna oförtrutet sparar 50–100 kronor i veckan och tar lån vid behov. 145 familjer har fördubblat

sin inkomst. Föräldrar till barn med funktionsnedsättning har fått stöd och utbildning, vilket har bidragit till förändrade attityder i samhället. 21 barn har inkluderats i skolan. Personer med CP upplever högre grad av acceptans.

- Barn i stor ekonomisk fattigdom har fått ökad tillgång till kvalitativ utbildning tack vare SUS samarbete med skolor. Ungdomar har fått utbildning i inkomstbringande aktiviteter genom SUS 32 pojkk- och flickklubbar. Äldre har fått en ökad livskvalitet och funnit mer meningsfull sysselsättning tack vare deltagandet i SUS två klubbar just för dem.

Den som vill veta mer eller ta del av rapporten i sin helhet är välkommen att kontakta någon av oss i styrelsen!

Lisa Arlbrandt

* Projektet finansieras av Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh, Vänortsföreningen Jönköping–Bangladesh och Kväkarhjälpens samt av Sida, via Svenska missionsrådet.

SUS arbete för att möta klimatförändringar

Bangladesh kommer att drabbas hårt av klimatförändringarna. Begum Rokeya skriver här nedan om hur SUS arbetar lokalt med frågorna. Originaltexten på engelska, där hon även tar upp hur klimatförändringarna påverkar Bangladesh som land, kan läsas i sin helhet på vår webbplats www.susisverige.se.

Att höja kunskapsnivån är en av de första och viktigaste frågorna för att övervinna utmaningarna. Så först måste vi samla in information, rapporter, forskning och ge utbildning. För att utveckla kunskap och förmåga behövs också pengar och kvalificerade medarbetare.

Kapacitetsutbyggnad kräver också lämplig teknik, fungerande rättsväsende och planering på kort, medellång och lång sikt för att anpassa samhället och mildra effekterna av klimatförändringar.

Regeringen har etablerat en grupp, Climate Change Cell, CCC, för att hantera effekter och framtida risker och göra landet mer resiliert, alltså öka förmågan att stå emot störningar. CCC är en avdelning under CDMP (Comprehensive Disaster Management Program), och gruppens huvudsakliga uppgift är forskning om klimatförändringar. SUS arbetar lokalt på gräsrotsnivå med de allra fattigaste

människorna i de områden som kallas *haor*, våtmarker i den nordöstra delen av Bangladesh som regelbundet översvämmas.

I varje *union*, den minsta administrativa enheten, arbetar SUS utifrån människors konkreta situation med pilotprojekt som syftar till att samla lokal kunskap och integrera lämplig teknik med målet att möta de lokala utmaningarna som klimatförändringarna innebär.

För närvarande genomför SUS följande aktiviteter.

- Ökar medvetenheten i området om vikten av att utveckla och samordna akuta insatser.

- Sprider information och kunskap för att kunna före-

bygga och hantera olika naturkatastrofer som översvämningar, cykloner, tornados, jordbävningar, tsunamis. Detta görs genom workshops, seminarier och träning.

- Odlar ekologiskt. SUS har introducerat odling utan användning av konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Det innebär trädplantering, fruktträdgårdsskötsel, att ta fram lokala och högavkastande sorter av frön och integrera lämplig teknik.

Begum Rokeya

Begum Rokeya besökte Sverige under sommaren. En längre intervju med henne kommer i nästa nummer.

H&M:s aktieägare sa nej till levnadslön

I Bangladesh kämpar textilarbetarna för högre minimilöner för sitt arbete. I Sverige gör bland annat H&M stora vinster. På H&Ms årsstämma i maj 2019 röstade aktieägarna ner en motion som föreslog skapandet av en fond med syfte att höja lönerna för textilarbetarna.

I december 2018 och januari 2019 gick tusentals textilarbetare i Bangladesh i strejk med krav på högre minimilön, nu cirka 900 kronor i månaden. Enligt generalsekreteraren för Bangladesh Garment and Industrial Workers Federation, Babul Akhter, avskedades och svartlistades närmare 12 000 arbetare för att de deltog i strejkerna.

Efter en svartlistning är det omöjligt att få andra jobb. 65 personer, bland dem fackligt aktiva, polisanmäldes efter falska anklagelser, enligt en artikel i fackförbundet Unionsens medlemstidning Kollega i juni.

Enligt Veckans Affärer har 2 181 anställda hos underleverantörer till klädföretaget H&M fått sparken på grund av att de deltog i strejkerna.

Arbetarna är anställda av underleverantörer, inte direkt av de internationella företagen.

–Vi vet att många svenska företag försöker förbättra villkoren hos underleverantörerna, men det går för långsamt. Det behövs mer påtryckning för att det ska hända något, säger Babul Akhter till Kollega.

80 procent av exporten

Bangladesh är världens näst största producent av textilvaror efter Kina. Textilier står för 80 procent av landets export. Cirka 4 miljoner personer, främst kvinnor, arbetar inom textilindustrin. Sedan 1980-talet har textilindustrin i Bangladesh expanderat. Möj-

Generalsekreterare. Babul Akhter, generalsekreterare för Bangladesh Garment and Industrial Workers Federation, en sammanslutning av 53 fackföreningar som organiserar textilarbetare i Bangladesh.

Foto: Victoria Morales

4 500 textilfabriker, låg facklig anslutning

- Importen till Sverige av kläder från Bangladesh har ökat med 48 procent de senaste fem åren, enligt SCB.
- Enligt Fair Actions rapport från maj i fjol har bara tre av de textiltillverkare som levererar kläder till svenska företag kollektivavtal. Bara sex leve-

rantörer har lokal fackklubb.

- Totalt finns det cirka 4 500 fabriker i Bangladesh som producerar textilier.
- Enligt Amnesty Press är textilarbetarlönerna i Kina fem gånger så höga som i Bangladesh.

Källa: Kollega, juni 2019

lighet till låga utgifter attraherar klädföretag från olika länder.

–Lönerna vid textilfabrikerna är bland de lägsta i världen och går inte att leva på. Folk förhindras att gå med i facket och arbetsförhållandena är bedrövliga. Det har successivt blivit lite bättre, men det finns fortfarande brister. Vi arbetar 10–12 timmar om dagen, även på helger, och det förekommer olagliga uppsägningar och falska anklagelser mot anställda, säger Babul Akhter.

Arbete inom textilindustrin har gett kvinnor möjlighet att komma ut ur hemmen och att tjäna egna pengar. Men man har fortfarande inte uppnått det som kallas levnadslön, det vill säga en lön som räcker till bostad, mat, sjukvård, kläder och tjänas in under normal arbetstid, enligt en artikel i Kollega i maj. Samtidigt gör de interna-

tionella företagen stora vinster på den billiga arbetskraften.

Förslag på levnadslön

Organisationerna Fair Action och Clean Clothes Campaign föreslog vid H&Ms årsstämma i maj 2019 att ta följande beslut: "Årsstämman uppmanar bolagsstyrelsen att inte betala någon utdelning för detta räkenskapsår. Företagets vinst ska istället överföras till en "levnadslönsfond" med syfte att finansiera bolagets ansträngningar för att höja lönerna för de anställda i H&M:s leverantörskedja. Fonden ska bibehållas fram till att lönerna hos leverantörerna åtminstone nått levnadslösnivå, och följaktligen är förenliga med mänskliga rättigheter".

Förslaget röstades ner, enligt Kollega. **Eva Hägerstrand**

Vanligt med sexuella trakasserier i fabriker

Kvinnor som arbetar i textilindustrin i Bangladesh utsätts ofta för sexuella trakasserier. En gräsrotsrörelse växer nu fram för att avslöja dessa övergrepp.

Enligt den brittiska tidningen The Guardian har 80 procent av de kvinnliga textilarbetarna antingen bevitnat eller själva upplevt sexuella övergrepp eller trakasserier på jobbet. Men få vågar rapportera detta eftersom det är vanligt att de blir skuldbelagda för det de har utsatts för.

Dolly Akhtar har i tio år hjälpt kvinnor som utsatts för sexuella övergrepp eller trakasserier. Sedan 2015 arbetar hon heltid på Semmilito Garments Sramik Federation, och bistår de kvinnor som söker hjälp.

Få polisanmäler

När Dolly Akhtar griper in leder det ofta till att arbetsledaren får sparken, men de utsatta kvinnorna kan fortfarande få hot och vara tvungna att lämna sin familj och flytta.

–Detta händer ofta. Även om jag lyckas ge tjejerna rätt är deras liv fortfarande i fara, säger hon.

Kvinnorna är rädda om sitt rykte och vågar inte anmäla övergrepp och hot till polisen.

Högsta domstolen i Bangladesh utfärdade detaljerade riktlinjer mot sexuella trakasserier på jobbet 2009, men det finns ingen process där arbetstagare kan klaga utan att riskera repressalier, enligt artikeln.

Maj-Lis Koivisto

Källa: The Guardian 10 september "#Metoo Bangladesh – the textile workers uniting against harassment

Kraftig ökning av denguefeber

Bangladesh kämpade med sitt värsta denguefeberutbrott någonsin i augusti. Sjukhus över hela landet fylldes och antalet dödsfall och infektioner slog rekord enligt officiella data. Äldre och barn drabbades värst.

Varje dag registrerades hundratals nya patienter i olika sjukhus. Nästan 30 000 personer har smittats av dengueviruset hittills i år. Överbelastade sjukhus har kämpat för att behandla patienterna.

Bangladesh är inte det enda land med ett denguefeberutbrott i år. Filippinerna, Honduras och Sri Lanka lider också av det myggburna hotet.

Sjukdomen är endemisk. I Bangladesh har kraftiga regn under monsunsäsongen skapat den perfekta grogrunden för viruset. Utfallet av sjukdomen i år är allvarligare än tidigare, enligt Al Jazeera.

En studie från International Center for Diarrheal Disease Research, Bangladesh, visade tidigare att Permetrin, det vik-

tigaste insektsmedlet som används i Dhaka, var ineffektivt mot myggor.

Orsaken till denguefeber

Denguefeber är en influensaliknande febersjukdom. Den orsakas av ett virus i gruppen flavivirus som tillhör Aedes-släktet. Virusets spridning sker via myggor. Sjukdomen kan överföras mellan djur och människa.

Myggan föds och växer i klart vatten och föredrar ett subtropiskt klimat och stads- eller halvstadslandskap, som i Dhaka under monsunsäsongen juni-september. Staden har tusentals byggarbetsplatser, som förvandlas till pooler med stillastående vatten under monsunsäsongen vilket blir en grogrund för myggor.

Symtom och komplikationer

Sjukdomen är i regel godartad och många får endast en övergående feber. Man kan också få huvudvärk, rygg-, muskel- och ledsmärtor samt blodsprängda ögon.

Ett fåtal drabbas av hemorra-

gisk dengue vilket är ett mycket allvarligare sjukdomstillstånd. Det kännetecknas av blödningar i flera inre organ liksom från mag- och tarmkanalen vilket kan leda till döden.

Det finns olika typer av viruset vilket gör att man kan insjukna flera gånger i dengue. Dessutom orsakar vissavirustyper mer allvarlig sjukdom än andra.

Diagnostik och behandling

Diagnos ställs genom att antikroppar mot denguevirus påvisas i patientens blod. Det finns inte något specifikt läkemedel mot denguevirus. Terapi är därför symtomatisk, det vill säga inriktas mot patientens aktuella symtom.

Läs mer på Channel News Asia.

Selina Parvin

Källa: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/denguefeber/>
<https://www.channelnewsasia.com/news/asia/40-dead-in-bangladesh-s-worst-ever-dengue-outbreak-11805656>

Allt färre vuxna använder tobak

I Bangladesh har tobaksanvändningen minskat dramatiskt under de senaste tio åren, enligt en ny undersökning från Global Adult Tobacco Survey (GATS).

Enligt den har tobaksanvändningen minskat med 18,5 procentenheter bland vuxna, från 43,3 procent 2009 till 35,3 år 2017. Cigaretthanvändare som tänkte sluta på grund av hälsovarningar på tobaksförpackningar ökade med 17,6 procent.

Bangladesh har genomfört många av de tobaksbekämpningsåtgärder som krävs av Världshälsoorganisationens WHO:s tobakskonvention.

Där ingår hälsovarningar på tobaksvaror, förbud av försäljning av tobak till minderåriga, förbud av tobaksreklam, marknadsföring och sponsring i de flesta medier.

Passiv rökning är dock fortfarande hög på restauranger (49,7 procent), i kollektivtrafik (44 procent) och vid inomhusarbeten (42,7 procent).

M-LK

Skydd för floder

Under sommaren kom den 283 sidor långa domen från Högsta domstolen i Bangladesh som meddelade att floderna får juridiska rättigheter. Det rapporterade Aftonbladet.

Fallet har drivits av människorättsorganisationen HRPB. Förhoppningen är att detta ska rädda de svårt förorenade vattendragen som är under hårt tryck från växande kåkstäder, industriella utsläpp, illegal sandutvinning och mängder av skräp.

Domstolen uppmanade Utbildningsdepartementet att inkludera undervisning om floderna i läroplanerna för skolor och universitet och Centralbanken att verka för att företag som förorenar floder inte ska få lån.

M-LK

19-åring brändes till döds efter att ha anmält rektor för sexuella övergrepp

I april rapporterade nyhetskanalen Al Jazeera att en 19-årig kvinnlig student hade dödat på order av sin rektor efter att hon hade polisanmält en lärare på skolan för sexuella övergrepp. Nyheten orsakade demonstrationer i hela Bangladesh.

Nusrat Jahan Rafi polisanmälde i mars att en lärare hade antastat henne, men polisen som registrerade anmälan avfärdade den som "ingen stor sak". Rafi

hade även beskrivit i en klassbok hur rektorn för skolan hade attackerat henne sexuellt.

Nusrat Jahan Rafi lockades till taket på den religiösa skolan där hennes angripare bad henne att dra tillbaka anmälan. När hon vägrade, hällde de fotogen på henne och tände på.

Planen var att det skulle se ut som självmord, men hon lyckades brinna sig ner. I ambulansen berättade hon vad som hade hänt.

Den 10 april dog hon av

brännskadorna, som täckte 80 procent av hennes kropp.

17 personer arresterades i samband med mordet och de anklagade skolans rektor för att ha beställt dådet, enligt Al Jazeera. Två män erkände delaktighet, den ena var arg på henne för att hon hade nekat att vara tillsammans med honom.

Sheikh Hasina, Bangladesh premiärminister, har lovat att "ingen av de skyldiga kommer att skonas från rättsliga åtgärder". Maj-Lis Koivisto

Kultur från Bangladesh på besök i Stockholm

Det är inte särskilt ofta som det kommer kulturbesök från Bangladesh till Stockholm, men under april och maj var det både en teaterföreställning och två utställningar som jag kunde gå på.

Teaterkompaniet Theatre Art Unit från Dhaka gav två föreställningar i Stockholm av sin pjäs *Sutay Sutay Hannah o Shapla*. Idéen till pjäsen fick pjäsförfattaren Anika Mahin Eka när hon såg den svenska *Vävoperan* när den var på gästspel i Dhaka 2017.

Den bengaliska pjäsen använder sig av den traditionella formen *pala*, där en berättare för historien framåt. Pjäsen, eller vi kanske hellre skall kalla den musikteater, handlar om svenska Hanna, en väverska som levde för 100 år sedan på landet, och Shapla, en ung kvinna från en fattig by i Bangladesh i nutid.

Fantastisk föreställning

Pjäsen handlar om deras liv och devaldemåstegöra. Pjäsen slutar med katastrofen 2013 då textilfabriken Rana Plaza i Dhaka kollapsade på grund av tyngden av alla maskiner i byggnaden. Över tusen textilarbetare dog och många fick svåra skador.

Det var en helt fantastisk föreställning med musik av Selim Mahbub.

Theatre Art Unit. På besök i Stockholm i våras.

Foto: Jan Johansson

Trots att den var på bangla var det inte svårt att följa med.

På Fotografiska visades Rahul Talukders bilder från katastrofen på utställningen *Made in Bangladesh*. Det var en mycket tankeväckande utställning om hur produktionen av billiga kläder går före säkerhet. Andra bilder var från flyktinglägren för rohingyas och från gatorna i Dhaka.

Det var många bilder och det hade varit bra om de fått lite mer plats för de satt trångt och varje bild hade mycket att berätta.

På Färgfabriken i Stockholm visade tre bangladeshiska konstnärer sina verk på utställningen *Delta and Sediment*. Munem Wasi visade sitt senaste verk *Kheyal*, en drömsk film från gamla Dhaka. Jag tyckte mycket om den.

Yasmin Jahar Nupur är textilkonstnär. Hon gör verk som beskriver kvinnans utsatta roll i Bangladesh. Det var bra att det fanns beskrivning eftersom budskapet ligger lite dolt i verken.

Fotografen Suvra Kanti Das bilder var spännande för de var

ganska öde. Lite svåra att tolka om man inte har varit i Bangladesh eller kan en del om landet.

Tipsa om mer kultur!

Eftersom vår förening vill föra ut kunskap om Bangladesh och kulturen där, så var det roligt att i vår Facebook-grupp informera om ovanstående händelser.

Tipsa oss gärna om när det händer något som rör Bangladesh både i Stockholm och i övriga landet.

Christina Tillö
suisverige@gmail.com

Nytt tillfälle att prata böcker i föreningens bokcirkel

Föreningens bokcirkel har nu träffats fyra gånger för att prata om böcker från eller om Bangladesh.

25 mars träffades vi i Stockholm och då pratade vi om

Monica Alis bok *Brick lane*. Den handlar om en kvinna från Bangladesh som gifter sig och flyttar till sin man i London, där han har bostad i många år. Boken, som är mycket läsvärd, beskriver hennes upp-

vaknande till ett mer självständigt liv, delvis genom en passionerad kärlekshistoria med en yngre man.

I höst träffas vi på nytt, dock är varken datum eller bok bestämda ännu. Hör av dig om

du är intresserad av att delta! Inför träffen har vi frågor som vi kan fundera över när vi läser boken som ett underlag för samtalet kring den.

Maj-Lis Koivisto
tel 0700-20 90 29

Teater om klimatförändringar. SUS arrangerade i februari 2014 en föreställning där information om klimatförändringar varvades med sång och dans. Föreställningen lockade mängder av åskådare i alla åldrar.

Foto: Maj-Lis Koivisto

Teater påverkar tabukring kön och sex

I tidskriften Sydasiens februari nummer skriver Elsa Termenon om organisationen *Bonhishikha – unlearn gender*. Grundaren är Tasaffly Hossain, en frilansande utvecklingskonsult och en av de ledande feministiska förkämparna i Bangladesh.

Bonhishikha använder konst och kultur för att skapa en plattform där unga kan mötas i en dialog om kön, sexualitet och andra tabubelagda ämnen. Föreställningarna har dragit stor publik och fått genomslag i både sociala och traditionella medier.

Genom samtal har Bonhishikha samlat in kvinnors berättelser som de har byggt en

teaterföreställning på, *It's a SHE thing*. Föreställningen har fått kvinnor att känna sig sedda, när teman som är centrala för dem äntligen tas upp och diskuteras öppet, som mens, sexualitet, våld och socialt tryck.

Sedan har föreställningar följt som också tar upp könsnormer utifrån mäns och HBTQ-personers perspektiv.

Tasaffly Hossain menar att konst är ett bra sätt att engagera människor och öppna deras sinnen för nya idéer. Teater lämnar något hos publiken, får dem att reflektera över sig själva och sina erfarenheter.

SUS använder också teater På ett liknande sätt arbetar SUS ihop med Unicef i ett pro-

jekt där teater används för att påverka människors attityder och i förlängningen beteenden.

Teatergruppen består av ungefär 20 ungdomar som själva skriver och framför föreställningar som bygger på faktiska fall som belyser kvinnors och mäns olika villkor och problem. Till exempel försöker gruppen förhindra att flickor gifter sig väldigt unga. Teatergruppen turnerar till olika byar och lockar stor publik.

Föreställningarna innehåller dans och musik och publiken dras in i samtal om karaktärernas agerande och tvingas på så sätt till reflektion.

Annika Gillegård
suisiverige@gmail.com

Vi behöver hjälp!

Schysst jul-marknaderna i Uppsala och Stockholm är bra tillfällen för föreningen att sälja hantverk från SUS.

Nu vill vi gärna ha hjälp

från medlemmarna – kan du tänka dig att tillsammans med någon annan sälja våra produkter under några timmar?

Hör i så fall av dig till Christina Tillö, tel 070-844 53 54.

Datumen är den 30 november–1 december klockan 10–16 i ABF-huset i Stockholm och den 14 december klockan 11–16 i Missionskyrkan i Uppsala.

M-LK

Köp Begum Rokeyas bok

Vill du veta mer om SUS historia och hur organisationen började? Begum Rokeyas bok är en bra start.

Begum Rokeyas bok *My Way to Freedom Through the Light of Experience* finns översatt till engelska.

Föreningen säljer boken för 150 kronor. Priset är inklusive frakt och emballage. Sätt in pengarna på vårt pg-konto 1895 87-5, ange vart vi ska skicka boken så kommer den med posten.

Eva Hägerstrand skrev en artikel om boken, i SUS-nyheter 2/17. M-LK

Möte om kvinnliga författares villkor

Svårigheterna och framtidsutsikterna är i dag betydande för kvinnliga röster i Bangladesh. Detta är temat för ett möte i Stockholm 30 september.

Deltar gör poeten Arne Johnsson, Milu Shams, författare, debattör och redaktör, Shakira Parvin, poet, och universitetslärare, samt Anisur Rahman, före detta fristadsförfattare i Uppsala.

Carl-Johan Bachofner, poet och översättare, läser dikter från Bangladesh i svensk översättning.

Fritt inträde. Språket för kvällen blir svenska, engelska och bengali. Arrangörerna bjuder på dryck och lättare tilltugg.

Tid: 30 september kl 18-20

Plats: Författarnas och översättarnas hus, Drottninggatan 88B, Stockholm.

Maj-Lis Koivisto

Long time supporters. Manfred Stüber and Margit Palokangas are part of SUS' Swedish network and have been engaged in SUS since the beginning.

Foto: Privat

Manfred (Manne) Stüber and Margit Palokangas met Rokeya through SCI in 1986. They are still part of Rokeya's Swedish network. Manfred tells the story of how they met.

Committed to SUS

I was born in Berlin, Germany in 1949. This meant hearing the adults talking about the war, something terrible in the near past I had great difficulties to quite understand.

Two uncles, one brother of my mother and one of my father never came back. I inherited their names. We were still silently hoping...

Our house had been bombed to a ruin by New Year 1943/44, but was mainly rebuilt. Otherwise ruins were a common sight. First later I learned about all outrage that had emanated from our country.

I slowly understood after moving to Sweden 1957, due to fathers work. I was eight years old and very quickly learned fluent Swedish while I still preserved my German.

I tried to handle this not so easy inheritance and I think both myself personally as well as Germany as a country have found a way of reconciliation. All this has left me with a strong concern about peace and friendship over borders – but never at the cost of personal freedom.

The year 1974 I went to my first SCI (Service Civil International) workcamp in the Faroe Islands. Through SCI I met Olof Meurling.

Ten years later I led a workcamp in Stockholm. One of the participants was a Finnish woman, Margit Palokangas. At the end of the camp I asked her if I could not pay her a visit in Oulu, Finland. She did not say no. Coming there our hearts said YES!

In 1986, while still living in Finland, Margit joined a camp in Turku. On the way from the station she seriously hurt her leg. It had to be put in plaster.

A week later a Bengali woman in sari also arrived. Her name was Rokeya. The two women thus did not work in the ship project but in the Third World Shop. Talking about their male relations Margit remarked: "Olof – I know him. He is a friend of Manne's..."

So it came that Margit volunteered a time as a dentist in Dhaka. I visited her there and we went together to Netrakona in De-

cember 1987. The women with the sewing machines were in Rokeya's house.

At the already purchased SUS-ground there was a plate saying a building would soon be erected here. Rokeya and me were drawing an outline on a paper. Meanwhile other activities such as school, health-care and family planning were going on in temporary solutions.

In 2012 I visited SUS with three pupils from my school whom I helped to do research for their examination paper. They made interviews in the Shelter house. The three were deeply impressed by the width and depth of what SUS does. And so am I...

Manfred Stüber

På föreningens webbplats, www.susisverige.se, bjuder vi på ögonblick ur SUS tidiga historia. Texterna kommer dels ur Rokeyas bok "My way to freedom through the light of experience", dels från föreningens dåvarande nyhetsbrev.

Naturen bjuder. Plommonskörden omvandlas till chutney, ett smakrikt tillbehör till olika rätter.

Foto: Afroza Pervin

Chutney – finns ofta på middagsbordet i Bangladesh

Rör ibland. Vätskan ska koka bort och under tiden är det bra att då och då röra i chutneygrytan.

Chutney är ett tillbehör till maten. Det kan också vara ett mellanmål om man blir sugen. Här kommer Selina Parvins mammas recept på plommonchutney. Den kan även göras med andra frukter eller bär, till exempel krusbär, vinbär eller äpple.

Ingredienser

500 gr plommon
2 dl socker
Salt och peppar
1/2 tsk mald spiskummin
1/4 msk mald koriander
2 tsk senapsfrö
1/2 tsk mald gurkmeja
1 tsk paprikapulver
3 st torkade hela chilifruktar
2 tsk pressad vitlök
2 tsk pressad ingefära
1–2 dl olivolja
2 msk ättiksprit
Några bitar hel kanel

Gör så här:

Skölj alla plommon.

Koka dem på låg värme i en stor kastrull med lock. När de är mjuka och genomkokta, låt dem svalna och ta bort kärnorna. Det går även bra att ha kvar dem.

Blanda i kryddor, socker, salt och olja. Koka upp på nytt. Blanda i chilin. Fortsätt koka så all vätska försvinner. Häll i ättiksprit. Koka ytterligare. Smaka av. Blanda mer sött, salt eller chili efter smak.

Låt svalna lite. Häll i rena, ljumma små glasburkar. Förslut och förvara och ät.

Chutneyn passar med allt. Ris, olika köttgrytor, pitabröd, grönsaker eller bara som den är.

Selina Parvin
driver Food Club,
Facebookgrupp för matbilder

Redaktionen

Redaktör för nyhetsbrevet är Maj-Lis Koivisto (M-LK), tel 0700-20 90 29.

Skribenter i detta nummer är Lisa Arlbrandt, Annika Gillegård, Eva Hägerstrand, Kjell Johansson, Maj-Lis Koivisto, Selina Parvin, Begum Rokeya, Manfred Stüber och Christina Tillö.